

Bilag 10. Historien om Damsmark.

Historie

Stuehuset på landbruget Damsmark er opført i 1880 af J.H. Hoffmann. Hoffmann bosætter sig ved Damsmark i 1872 og ved den store formue han etablerer ved sit virke som bygmester/entreprenør af Esbjerg Havn under C.F. Tietgen, opfører han i perioden op til 1880 stuehuset; bygningsnr. 1.

Damsmark har på daværende tidspunkt en samlet jordbesiddelse på 193 hektar jord og ved opførsel af det nye gårdanlæg med de tilhørende avlsbygninger, regnes det for det største landbrug i sognet.

Da Hoffmann i 1880 realiserer det store byggeprojekt af Damsmark anlægger han samtidig et haveanlæg ved Slotsgartner Behrens. Det store parklignende haveanlæg på i alt ca. 1,7 hektar er anlagt med store plæner, prydtræer og store træer.

På en stor del af landbrugets jordbesiddelser plantes senere skov af Hoffmann. Dette skovområde, der kendes som Hoffmann Plantage, er i dag ikke en del af landbruget.

Hoffmann forsætter sit virke som entreprenør og grundlægger entreprenørfirmaet Hoffmann, der i dag regnes som et af landets større entreprenørfirmaer.

Miljømæssig værdi

Placering af ejendommen Damsmark i et aksialt træk har været et varetegn for området og i sin størrelse været blandt de største landbrugsbyggerier i området mellem Varde og Esbjerg. Senere er vejen dog omlagt, men den aksiale placering er stadig markant. (Se Bilag 1-4)

Kulturhistorisk værdi

Tilsammen rummer bygninger og haveanlægget en tidsmæssig epoke, der medvirker til fortællingen om de betydninger udviklingen af Esbjerg Havn fik for et stort opland.

Damsmark er et unikt og velbevaret landbrugsbyggeri i Varde Kommune og skiller sig ud i forhold til det typiske landbrugsbyggeri i Vestjylland. Anlægget af det store haveanlæg er ligeledes med til at understrege det unikke ved landbruget.

Arkitektonisk værdi

Damsmark stuehus, bygningsnr. 1, er et velbevaret eksempel på et klassicistisk byggeri opført i slutningen af 1800-tallet. (Se Bilag 5)

Damsmark er som øvrig sydvestjysk klassicisme karakteriseret af:

- Symmetrisk og velordnet arkitektur, der har centralt midterparti med trekant.
- Grundmurede facader i kombination med enkle klassiske arkitekturdetaljer som gesimser mm. og opdelt murpartier, der er fremhævede med hvid kalk.
- Klar opdeling af bygningens forskellige led, og markerede overgange mellem etagerne med gesimsbånd.
- Teglhængte tage

